

Fritidsinspiratörens första år

Att engagera fler barn och unga i en aktiv och meningsfull fritid

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning.....	5
Metod för att matcha barn och unga med meningsfulla fritidsaktiviteter.....	6
Kartläggning och samverkan.....	6
Skolsamverkan.....	6
Samarbete med socialtjänsten	7
Samarbete med föreningar och civilsamhället.....	7
Kommunikation.....	7
Aktiviteter och event	8
Föreläsningar och workshops	8
Uppföljningar	8
Resultat och genomförande	9
Mars - April	9
Maj - Juni	9
Juli - Augusti.....	10
September - Oktober	10
November – December.....	11
Januari – Februari.....	11
Diskussion och reflektion	12
Vad har gått bra?.....	12
Vad kunde gjorts annorlunda?	12
Att arbeta på flera nivåer samtidigt.....	12
Nå ut till vårdnadshavare.....	13
Ekonomiska utmaningar.....	13
Kulturella och geografiska hinder	14
Utmaningar i föreningslivet.....	14
Ensam i rollen.....	15
Sammanfattning av förbättringsmöjligheter.....	15
Nya färdigheter och professionell utveckling.....	15
Strategiskt arbete	15
Kommunikation- och samarbetsförmåga	16
Lösningsorienterad kreativitet	16

Hantera ensamhet i arbete	16
Inkludering och tillgänglighet	16
Sammanfattning utveckling	16
Framtiden.....	17
Bilaga 1 – Arbetsbeskrivning	18
Bilaga 2 – Indirekta insatser	20
Bilaga 3 – Exempel på ärenden	21

Sammanfattning

Denna rapport ger en inblick i det första året av arbetet som fritidsinspiratör, en ny och viktig tjänst i kommunen. Under perioden mars 2024 till februari 2025 har fokus legat på att etablera rollen och bygga upp ett nätverk med lokala aktörer som skolor, socialtjänst och föreningar. En central insats har varit kartläggningen av fritidsmöjligheter och behoven hos barn och unga, vilket har lett till konkreta resultat som ökat tillgången till meningsfulla aktiviteter. Genom samarbete med olika aktörer har fritidsinspiratören identifierat styrkor och utmaningar i kommunens fritidserbjudanden och arbetat för långsiktiga lösningar.

Sammanfattningsvis har det första året präglats av både framgångar och lärdomar. Arbetet har bidragit till en tydlig etablering av tjänsten i kommunen, där fritidsinspiratören nu ses som en viktig del i arbetet med att skapa aktiviteter för barn och unga. Genom regelbundna samarbeten och aktiviteter har flera konkreta lösningar identifierats för att underlätta deltagande i fritidsaktiviteter. En av de största lärdomarna har varit vikten av att arbeta strategiskt på individ-, grupp- och samhällsnivå för att skapa långsiktiga resultat. Det har också lett till en effektivare arbetsmetod och ett ökat samarbete för att lösa hinder som ekonomiska svårigheter.

Framtida arbete kommer att fokusera på att stärka samarbetet med vårdnadshavare, utveckla lösningar för att möta ekonomiska hinder och skapa en mer strukturerad arbetsgrupp för att fortsätta utveckla tjänsten. Det finns stora möjligheter för förbättring, och arbetet kommer att bygga vidare på de erfarenheter och insikter som samlats under året.

Inledning

Denna rapport ger en översikt över arbetet som fritidsinspiratör under perioden mars 2024 till februari 2025. Syftet är att tydligt redogöra för de insatser som genomförts för att öka medvetenheten om fritidsinspiratörens roll i kommunen samt att ge en inblick i arbetet med att engagera fler barn och unga i meningsfulla fritidsaktiviteter.

Inledningsvis presenteras de metoder som har använts samt de behov som har identifierats hos både professionella och familjer inom området. Vidare beskrivs arbetet med att bygga samarbeten med olika aktörer och hur dessa insatser har bidragit till att matcha barn och ungdomar med lämpliga fritidsaktiviteter. Avslutningsvis sammanfattas resultaten av arbetet och en plan för framtida utveckling presenteras.

Metod för att matcha barn och unga med meningsfulla fritidsaktiviteter

Kartläggning och samverkan

Arbetet som fritidsinspiratör har inletts med en kartläggning av kommunens barn och unga för att identifiera målgruppen och förstå deras behov. Informationsinsamling har skett i samarbete med främst skolpersonal och socialtjänst men även andra relevanta aktörer. Presentationer och möten har hållits både inom kommunen och med civilsamhällets organisationer för att öka medvetenheten om fritidsinspiratörens roll och hur samverkan kan bidra till gemensamma mål.

Rollbeskrivningen har till en början varit ett verktyg i att forma och utveckla tjänsten¹. Målen och insatserna som fritidsinspiratören arbetar för är direkt kopplade till flertalet hälsofrämjande insatser². För att ytterligare stärka arbetet genomfördes ett studiebesök i Upplands-Bro under den andra veckan i tjänsten, där erfarenheter från en etablerad fritidsinspiratörstjänst gav värdefulla insikter och inspiration. Samtidigt ägnades tid åt att möta interna kollegor, vilket gav en djupare förståelse för de lokala förutsättningarna och möjligheterna.

Huvudmetoderna i arbetet har varit informationsinsatser och nätverksbyggande för att nå ut till professionella aktörer som arbetar med målgruppen barn, unga och familjer. Skolor och socialtjänsten har varit särskilt viktiga samarbetspartners eftersom de erbjuder direktkontakt med målgruppen och kan identifiera barn och unga som saknar fritidsaktiviteter. Skolorna fungerar som en naturlig kontaktpunkt medan socialtjänsten snabbt kan belysa behovet av stöd för enskilda individer.

Utöver skola och socialtjänst har samarbeten etablerats med föreningsliv, ideella organisationer, kulturverksamheter, fritidsklubbar och gårdar samt andra lokala nätverk. Dessa aktörer har bidragit med olika perspektiv och resurser, vilket har möjliggjort en bredare och mer inkluderande spridning av aktiviteter och information för att nå fler barn och unga i kommunen.

Skolsamverkan

Ett centralt inslag i arbetet har varit samarbetet med skolor. Presentationer har hållits för personal på ett flertal skolor i kommunen, bland annat Enöglaskolan och Rombergaskolan. Även möten med skolornas elevhälsoteam (EHT), arbetsplatsträffar (APT), möten med rektor- och kuratorsgrupp har genomförts för att sprida information om tjänsten och identifiera barn i behov av fritidsaktiviteter. Genom dessa samarbeten har en tydligare förståelse för elevernas fritidsbehov vuxit fram. Ett särskilt samarbete har etablerats med skolsköterskorna i kommunen, som genom sina hälsobesök träffar samtliga elever på skolorna. Skolsköterskornas unika insyn i barn och ungas hälsa och livssituation har bidragit med värdefull information om deras fritidsvanor och behov. Detta samarbete har gett en bred och heltäckande bild av barn och ungas fritidsaktiviteter. Genom att kombinera deras perspektiv med fritidsinspiratörens arbete har en grund lagts för att stötta barn

---

¹ Bilaga 1 - Arbetsbeskrivning

² Bilaga 2 – Indirekta insatser

och unga utifrån ett helhetsperspektiv. Även samarbete med skolläkare, som arbetar på alla skolor i kommunen, har etablerats.

Samarbete med socialtjänsten

Samarbetet med socialtjänsten har varit en central del av metoden, med särskilt fokus på mottagningar för barn och unga, såsom familjens hus och samhällsvården. Tillsammans med bland annat SSF (skola, socialtjänst och fritid) har möten hållits för att stötta barn och familjer i behov av hjälp. Samarbete med fältarbetare, socialsekreterare, samhällsvården och familjebehandlare har lett till möjlighet att identifiera barn och unga som skulle ha nytta av att delta i fritidsaktiviteter och professionella har tagit stöd av fritidsinspiratören i aktuella ärenden.

Samarbete med föreningar och civilsamhället

För att få kännedom om föreningen och sprida information om tjänsten fritidsinspiratör har föreningar kontaktats, bland annat baseboll- och softboll, aikido, klättring, rugby, fotboll och ridning. Presentationer har även genomförts för medlemmar och tränare för bland föreningar inom handboll, friidrott och fotboll. Denna nära dialog med föreningslivet har varit avgörande för att förstå deras kapacitet och möjligheter att ta emot fler barn och unga samt intresse för nya medlemmar.

Inom civilsamhället har samverkan skett med organisationer såsom Mamma United, Majblomman, Lions, Rotary, Riksidrottsförbundet, SISU Idrottsutbildarna (RFSISU), Friskvårdslotsarna i Uppsala och Kvinnojouren. Dessa samarbeten har möjliggjort en djupare förståelse för varandras verksamheter och har lett till en ökad insikt om hur fritidsaktiviteter och socialt stöd kan kopplas samman och samordnas på ett mer effektivt sätt.

Vidare har även samarbete med Barnavårdscentralen (BVC) skett indirekt genom kontakt och besök med den öppna förskolan i kommunen. Detta har lett till att personal på BVC fått information om tjänsten fritidsinspiratör och hört av sig för stöd i sina ärenden.

Kommunikation

För att sprida information om arbetet och nå fler barn och unga har fritidsinspiratören utvecklat olika kommunikationsinsatser. Dessa inkluderar framtagning av en webbplats "Ung i Enköping", handaffischer och profilkläder. "Ung i Enköping" är en samlingssida utformad som ett verktyg för yrkesverksamma som arbetar med barn, unga och familjer. Här kan de snabbt få en överblick över aktuella aktiviteter, resurser och möjligheter för barn och unga i kommunen. Fritidsinspiratören har även intervjuats av Enköpings-Posten och engagerat sig i möten om kommunikationens utveckling. Dessa insatser syftar bland annat till att förbereda en eventuell ansökan om medel för kommunala digitaliseringsalternativ, vilket kan bli ett viktigt steg för att säkra ekonomiskt stöd och stärka framtida kommunikationsinsatser. Samtidigt utforskas andra alternativ för kommunikation inom ramen för den bredare kommunikationsplanen med fokus på social hållbarhet. Dessa inkluderar exempelvis ökad närvaro på digitala plattformar, samarbete med lokala aktörer och andra former av riktad informationsspridning.

Aktiviteter och event

En del av den uppsökande verksamheten har inneburit att arrangera och delta i olika aktivitetsdagar och evenemang. Aktiviteter har anordnats på bland annat Bergvretensskolan för elever från Bergvreten- och Enöglaskolan och i samarbete med Fritidsbanken, områdesträffar tillsammans med AB Enköpings hyresbostäder (EHB), Trädgårdsdagen, Skridskodisco i Sandbrohallen, Pepp-dagen på Pepparrotsbadet och evenemang som Skolrugbyturneringen. Vid dessa tillfällen har barn, unga och familjer kunnat prova på olika kostnadsfria aktiviteter och kontakt med lokala föreningar har etablerats samt att tjänsten fritidsinspiratör har fått presenteras.

Föreläsningar och workshops

För att stärka samarbetet och utveckla både den egna och andra aktörers kompetens har deltagande skett i föreläsningar och workshops. Dessa har inkluderat bland annat "Bli vass på kommunikation" samt workshops anordnade av RFSISU och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Utöver detta har en dialogworkshop genomförts tillsammans med gymnasiet och lokala politiker för att stärka ungas delaktighet i fritidsfrågor.

Uppföljningar

Löpande uppföljning har varit en viktig del av arbetet, särskilt när det gäller att säkerställa att barn och unga som riskerar att uteslutas från fritidsaktiviteter får stöd. Detta har inneburit att följa upp specifika ärenden, bland annat kring ekonomiska hinder, och arbeta för att alla barn ska ha likvärdig tillgång till fritidsaktiviteter.

Resultat och genomförande

Under perioden mars 2024 till februari 2025 har arbetet som fritidsinspiratör präglats av fokus på kartläggning, nätverksbyggande och samverkan med olika aktörer för att främja meningsfulla fritidsaktiviteter för barn och unga. Genom att arbeta heltid med denna satsning har relationer med skolor, socialtjänst, föreningar och civilsamhällesorganisationer byggts upp samt skapat förutsättningar för det uppsökande arbete mot målgruppen. Nedan redogörs för insatser kronologiskt och med en tydlig koppling till resultat.

Mars - April

I mars inleddes arbetet med att introducera mig själv in i rollen som fritidsinspiratör och skapa en grundläggande förståelse för fritidsmöjligheterna i kommunen. Genom möten med nyckelpersoner i kommunens skolor, socialtjänst och föreningsliv identifierades de första stegen för att bygga ett hållbart samarbete. Presentationer hölls för professionella som arbetar med barn och unga för att synliggöra tjänstens syfte och skapa medvetenhet om behovet av att engagera fler barn och unga i fritidsaktiviteter.

Under denna period genomfördes också en kartläggning av befintliga fritidsmöjligheter och identifierade luckor i utbudet, särskilt för barn i socioekonomiskt utsatta områden. Genom samtal med skolpersonal och socialtjänsten blev det tydligt att vissa barn hade svårt att delta i aktiviteter på grund av geografiska, ekonomiska och/eller kulturella hinder. Med denna information kunde en påbörjan av en strategi byggas för att nå dessa barn och unga. Under denna period börjar även de första ärendena inkomma³.

Maj - Juni

I maj och juni förstärktes samarbetet med både skolor, socialtjänst och föreningar. Presentationer hölls på skolor som Rombergaskolan och Enöglaskolan där elevhälsoteam och rektorer, kuratorer, lärare och fritidspersonal gav värdefull input kring barnens behov av fritidsaktiviteter. Genom dessa möten kunde barn och unga identifieras som behöver extra stöd för att hitta aktiviteter som passade deras intressen och förutsättningar. Inbjudningar från socialtjänsten inkom för presentation av fritidsinspiratör men även för deltagande i möte med familj och socialsekreterare. Många familjers ekonomiska hinder för betalning av meningsfulla fritidsaktiviteter uppdagades i flertalet ärenden.

Arbetet som fritidsinspiratör har också omfattats av att etablera samarbete med Fritidsbanken, som lånar ut gratis sportutrustning. Fritidsbanken blev en nyckelpartner i arbetet med att minska ekonomiska hinder för barn och unga att delta i fritidsaktiviteter. Samarbetet har också varit avgörande för att synliggöra rollen som fritidsinspiratör på olika event och evenemang.

Utöver detta har planering och genomförande av kommunikationsinsatser för tjänsten varit en prioriterad del av arbetet. Detta inkluderade bland annat framtagning av profilkläder för att tydligt lyfta fram och uppmärksamma den nya rollen som fritidsinspiratör vid olika möten, evenemang

---

³ Bilaga 3 Exempel ärenden.

och i det dagliga arbetet. Dessa initiativ har syftat till att stärka tjänstens igenkänning och skapa en tydlig närvaro i kommunen.

Parallellt med skolsamarbetet etablerades kontakt med lokala föreningar. Genom möten med ledare och medlemmar skapades en djupare förståelse för verksamheternas och utmaningarnas karaktär, vilket resulterade i ett gemensamt arbete för att matcha barn och unga med lämpliga aktiviteter. Även civilsamhällets organisationer, särskilt Majblomman, blev viktig och avgörande samarbetspartner som haft möjlighet att ge ekonomiskt stöd till familjer som inte annars haft möjlighet för deras barn och unga att delta i en meningsfull fritid.

Juli - Augusti

Under sommaren försköts fokus till arrangemang av aktivitetsdagar och deltagande i lokala evenemang. Tillsammans med Fritidsbanken och EHB, deltog fritidsinspiratören i aktivitetsdagar på Bergvretenskolan och träffar i utsatta områden. Dessa dagar inkluderade rörelseaktivitet för barn och unga.

Fritidsinspiratören och Fritidsbanken deltog också i större evenemang som Trädgårdsdagen, Lillsidan lever och Skolrugbyturneringen. Dessa evenemang fungerade inte bara som en plattform för att nå målgruppen, utan även för att stärka samarbetet med lokala föreningar.

Under sommaren påbörjades en utvärdering av arbetet under de första månaderna. Detta genom att se över effekten av de insatser som gjorts. Fritidsinspiratören deltog även i föreläsningar och vidareutbildning för att fördjupa sin kunskap inom området, vilket bidrog till en stärkt grund inför planeringen och arbetet inför hösten.

September - Oktober

Under hösten skiftade arbetet till att fortsätta att utvärdera tidigare insatser och stärka kommunikationsarbetet för att nå fler barn och familjer. Möten genomfördes med skolpersonal och socialtjänst för att samla in feedback om hur tjänsten hade mottagits och vilka förbättringar som kunde göras. Det framgick tydligt att tjänsten hade blivit en värdefull resurs för att identifiera barn som tidigare inte haft tillgång till fritidsaktiviteter. Möten med skola, socialtjänst och familjer fortlöpte samtidigt som samarbetet med Majblomman förstärktes för stöd till familjer som inte har resurs att betala terminskostnader, medlemsavgifter och material för sina barn.

En viktig del av kommunikationsarbetet var att utveckla informationsmaterial, såsom affischer och webbplatsen "Ung i Enköping", som riktades både till professionella och familjer för att göra information om kommunens aktiviteter mer lättillgänglig. Möjligheter utforskades, exempelvis genom utveckling av en app, för att underlätta för barn och unga att hitta aktiviteter. För att öka kunskapen om effektiva kommunikationsmetoder genomfördes även möten med kommunens IT- och digitaliseringsavdelning, för att få stöd och vägledning kring ekonomiska resurser och strategier för extern kommunikation.

November – December

I november sammanställdes även arbetets resultat i en slutrapport som presenterades för kommunledningen. Rapporten visade att över 38 barn och unga hade fått tillgång till nya fritidsaktiviteter med kontinuerliga möten och uppföljningar för att säkerställa att familjerna får det stöd de behöver. Samarbeten med skolsköterskor, fritidspedagoger och andra aktörer inom skola och socialtjänst fördjupades och intresset för att samarbeta kring aktiviteter för barn och unga ökade.

Fritidsinspiratören deltog i nätverksträffar, såsom Pepp-dagen och MAIA-nätverkets Minimässa, för att bredda sitt kontaktnät och stärka samarbetet med andra aktörer i kommunen och civilsamhället. En presentation för Rotary hölls för att fortsätta bygga på partnerskap för gemensamma mål. Fritidsinspiratören har även genomfört en analys med kommunikatör för att vidareutveckla kommunikationen om tjänsten, samt deltagit i föreläsningen "Generation Pepp" i Stockholm för att hämta inspiration och kunskap inför kommande insatser.

Januari – Februari

Under januari och februari har fokus legat på nya ärenden som inkommit samt att kontinuerligt följa upp tidigare ärenden och fortsätta att säkerställa att familjer får det stöd de behöver. Ärenden fortsätter att inkomma främst från skola, skolsköterskor samt socialtjänst. Även ökat antal vårdnadshavare kontaktar fritidsinspiratören för stöd och hjälp. I början av februari 2025, uppnåddes totalt 57 ärenden.

Möten har genomförts med olika aktörer för att utveckla meningsfulla aktiviteter för ungdomar, bland annat möte med SiS ungdomshem Eknäs om fritidssysselsättningar för ungdomarna. Även Rombergaskolan har efterfrågat samarbete för att få till aktivitet för skolans elever efter skoltid, under fritidstid samt att representanter från föreningslivet håller i aktivitet under idrottslektioner. Detta för att öka intresset av meningsfulla aktiviteter bland barn och unga i området. Samtidigt har planeringsmöten hållits med Fritidsbanken och samhällsvården för att arrangera aktivitetsdag för familjehem, vilket är en viktig del i arbetet med att stärka nätverken och ge stöd till familjer.

Diskussion och reflektion

Arbetet som Fritidsinspiratör mellan mars 2024 och februari 2025 har varit en intensiv och givande process, fylld med framgångar, lärdomar och många utmaningar. Genom att reflektera över denna period kan metoder som fungerade väl urskiljas, vilka utmaningar som uppstod och fritidsinspiratören utvecklats både professionellt och personligt. Nedan sammanfattas fritidsinspiratörens reflektioner kring arbetet samt en plan för framtida utveckling av tjänsten.

Vad har gått bra?

En av de största framgångarna har varit förmågan att etablera tjänsten som fritidsinspiratör i kommunen och skapa en tydlig förståelse för dess syfte bland skolor, socialtjänst, föreningar och andra aktörer. De regelbundna presentationerna för skolpersonal och elevhälsoteam har gett en bred spridning av information om rollen, och det faktum att flera aktörer nu aktivt kontakter fritidsinspiratören för att samarbeta, visar att tjänsten har blivit en viktig del av kommunens arbete med barn och unga.

Samarbetet med lokala föreningar och civilsamhällesorganisationer har också varit framgångsrikt. Att bygga dessa relationer har inte bara lett till att fler barn och unga kunnat matchas med aktiviteter, utan också till ett ökat engagemang bland föreningarna själva. Genom dialog har lösningar identifierats på praktiska hinder, som exempelvis terminskostnader, transportfrågor och utrustningsbehov, vilket i sin tur har varit avgörande för fler barn och unga att delta.

En annan viktig framgång är de aktiviteter och event som genomförts. De uppsökande insatserna, som aktivitetsdagar, Trädgårdsdagen och områdesträffar visade sig vara effektiva sätt att nå målgruppen. Här skapades inte bara möjligheter för barn och unga att prova på aktiviteter, utan också ett forum för att sprida information om tjänsten till vårdnadshavare, professionella som arbetar med barn, unga och familjer.

Vad kunde gjorts annorlunda?

Även om arbetet som fritidsinspiratör har varit framgångsrikt på många sätt, har det funnits områden där det i efterhand kan konstateras att andra åtgärder eller tillvägagångssätt hade kunnat vara mer effektiva. Att bygga upp en ny tjänst från grunden innebär en balansgång mellan att testa olika metoder och samtidigt identifiera var tiden och resurserna gör störst skillnad. Denna process, särskilt i tjänstens inledningsfas, har inneburit utmaningar.

Att arbeta på flera nivåer samtidigt

En av de största utmaningarna har varit att balansera arbetet på olika nivåer – individ, grupp och samhällsnivå. Arbetet på individnivå, som att matcha enskilda barn och unga med fritidsaktiviteter, kräver mycket tid och fokus. Därför är det där det främsta fokuset lagts. Samtidigt har det varit nödvändigt att arbeta strategiskt på en bredare nivå för att etablera tjänsten och bygga relationer med andra aktörer. I början av uppbyggnad av tjänsten fanns det inte alltid en tydlig struktur för hur mycket tid som skulle läggas på respektive nivå, vilket ibland ledde till att vissa områden fick mindre uppmärksamhet än de behövde. Att samtidigt vara synlig ute på skolor och möta eleverna, delta i planering för grupp och samhällsnivå, hålla möten med socialtjänsten blev en utmaning där fritidsinspiratören ibland behövde omprioritera snabbt.

Med facit i hand kunde mer tid lagts på att skapa en tydligare strategi redan från början, där fokusområden och prioriteringar fördelas jämnare mellan nivåerna. Att arbeta på flera nivåer är nödvändigt, men kräver en väl genomtänkt plan för att undvika att resurserna sprids för tunt.

Nå ut till vårdnadshavare

Ett annat område som kunde ha utvecklats är arbetet med att nå ut direkt till vårdnadshavare. Även om fokus till stor del lades på att etablera tjänsten bland skolpersonal, socialtjänst och föreningslivet, hade en parallell strategi för att nå vårdnadshavare kunnat bidra till en snabbare spridning av information om tjänsten. Många vårdnadshavare är en viktig drivkraft för att få sina barn att delta i fritidsaktiviteter och direkt kommunikation med dem har kunnat förstärka detta.

Dock finns här en inbyggd svårighet. För att effektivt nå barn och unga i skolmiljö är det avgörande att personalen först känner till tjänsten och förstår hur den kan användas. Utan skolpersonalens stöd hade det varit betydligt svårare att identifiera barn och unga i behov av insatser. Detta ledde till att resurser initialt riktades mot skolor och elevhälsoteam, vilket i sig var en effektiv strategi men samtidigt innebar att kontakten med vårdnadshavare prioriterades lägre. I framtiden kan en kompletterande strategi för att direkt engagera vårdnadshavare utvecklas, exempelvis genom informationsmöten, riktad kommunikation via skolor och digitala kanaler.

Det är även viktigt att förstå att vårdnadshavare ibland kan fungera som ett hinder för barn och ungas deltagande i fritidsaktiviteter. I vissa fall är barnen mycket motiverade att påbörja en aktivitet men vårdnadshavare har andra prioriteringar eller hinder som gör att de inte stödjer barnens engagemang. I andra fall är det enbart vårdnadshavaren som ser värdet i aktiviteten och önskar att deras barn ska delta medan barnet själv inte alls är intresserat. Dessa förhållanden gör det ännu viktigare att hitta strategier för att också involvera vårdnadshavare på ett sätt som inte bara förmedlar information utan också motiverar dem att aktivt stödja och engagera sig i sina barn och ungas fritidsaktiviteter.

Ekonomiska utmaningar

Den största utmaningen i rollen som fritidsinspiratör har varit de ekonomiska hindren som påverkar familjer med begränsade resurser. Många vårdnadshavare har inte haft råd att låta sina barn och unga delta i fritidsaktiviteter, trots att de har visat intresse. Detta har inneburit att även om aktiviteter och föreningar identifierats och matchats med barn och unga, har den ekonomiska aspekten ofta blivit ett avgörande hinder.

Majblommans samarbete har varit helt avgörande för att tillgodose dessa behov men det har inte varit tillräckligt för att möta alla familjers ekonomiska situation. En förbättring hade varit att redan från början kartlägga fler möjligheter till ekonomiskt stöd, exempelvis genom att involvera fler aktörer som kan erbjuda subventioner eller avgiftsfria aktiviteter. Det hade också kunnat vara värdefullt att utforska fler finansieringslösningar via kommunen, såsom stipendier, bidrag eller sponsring från det lokala näringslivet, för att täcka kostnader som medlemsavgifter och utrustning. Detta är ett område som fortsatt behöver utvecklas för att säkerställa att alla barn, oavsett ekonomisk situation, får tillgång till en meningsfull fritid.

Politikerna har beslutat att tjänsten som fritidsinspiratör ska finnas men tyvärr har de ekonomiska förutsättningarna inte följt med beslutet. Trots att tjänsten har skapats och fått gehör, finns det

inga avsatta medel för fritidsinspiratören att använda i sitt arbete. De resurser som finns tillgängliga kommer från civilsamhället och det är oklart hur resurserna från Majblomman kommer att fortsätta fördelas till barn och unga genom fritidsinspiratören, vilket skapar osäkerhet kring möjligheten att upprätthålla det nuvarande stödet. Samtidigt saknas en tydlig samordning mellan de förvaltningar som behöver samarbeta för att säkerställa tjänstens långsiktiga utveckling och finansiering.

Föreningslivet har visat en enorm flexibilitet och engagemang när det gäller att möta de ekonomiska utmaningar som barn och unga, som fritidsinspiratören träffar, har stött på. Utan ett starkt och engagerat föreningsliv hade det inte varit möjligt att upprätthålla tjänsten. Föreningarna har gått långt för att möjliggöra fortsatt deltagande för barn och unga i aktiviteter, trots svåra ekonomiska förhållanden.

Utan fungerande ekonomiska bidrag eller strukturer som stödjer föreningarna, riskerar denna satsning att rinna ut i sanden. För att kunna fortsätta utveckla tjänsten krävs ett omfattande samarbete mellan flera förvaltningar och aktörer, samt en långsiktig och hållbar finansiering som kan möjliggöra familjers möjlighet till deltagande i aktiviteter och ökad kapacitet att ta emot fler barn och unga i fritidsaktiviteter.

Kulturella och geografiska hinder

Under arbetet som fritidsinspiratör har det funnits både geografiska och kulturella hinder som har påverkat arbetet med att nå ut till barn och unga. Geografiskt har det funnits utmaningar relaterade till hur vissa områden i kommunen är belägna långt ifrån fritidsaktiviteter, vilket gör det svårt för barn och unga att ta sig till dessa platser utan tillgång till egen transport. Detta kan leda till att aktiviteter blir otillgängliga för vissa målgrupper, särskilt de som inte har möjlighet att resa eller där kollektivtrafik inte är tillräcklig.

Kulturellt har hinder funnits i form av olika synsätt på fritidsaktiviteter. I vissa familjer har det funnits en bristande förståelse eller intresse för aktiviteter utanför skolan, och ibland har det varit svårt att nå ut med information om fritidsmöjligheter till familjer som har andra prioriteringar eller där det finns en kulturell ovana vid att delta i organiserade aktiviteter. I vissa fall har barn och unga själva visat ett mindre intresse för aktiviteter som de inte har vuxit upp med, vilket gör att föräldrarna inte alltid ser värdet i att stödja deras deltagande.

För att hantera dessa hinder har det varit viktigt att anpassa arbetet till de specifika behoven i olika geografiska och kulturella kontexter samt att utveckla lösningar som gör fritidsaktiviteter mer tillgängliga för alla barn och unga, oavsett bakgrund eller boendeort.

Utmaningar i föreningslivet

Ett annat betydande hinder har varit de långa köerna i flera populära föreningar, särskilt inom idrott och andra eftertraktade aktiviteter. Det har inte varit ovanligt att barn och unga som visat intresse för en specifik aktivitet inte kunnat börja på grund av platsbrist. Detta har skapat en situation där inget konkret har kunnat erbjudas barn och unga inom rimlig tid.

Att barn och unga inte får rätt insats i rätt tid riskerar att minska deras motivation och kan leda till att de helt tappar intresset för fritidsaktiviteter. För att hantera denna utmaning hade det varit effektivt att tidigare undersöka fler alternativa aktiviteter som inte är lika belastade av köer. En

ytterligare faktor att beakta är tränarbristen och det frivilliga engagemanget, där föreningar ofta har svårt att rekrytera tillräckligt med tränare och ledare för att möta efterfrågan. Detta gör det ännu viktigare att stötta föreningar ekonomiskt eller med resurser, så att de kan utöka sin kapacitet och ta emot fler deltagare.

Ensam i rollen

En annan viktig lärdom är vikten av att ha en arbetsgrupp från starten av en ny tjänst. Som fritidsinspiratör har mycket av arbetet präglats av ensamhet. Att ensam bära ansvaret för att utveckla och etablera en ny tjänst har inneburit en utmaning i att spekulera, planera och fatta beslut utan kollegor att diskutera med. Ensamarbetet har ibland bromsat processen, då det är svårt att själv generera den kreativitet och mångfald av idéer som en grupp kan bidra med.

Om en arbetsgrupp hade funnits från början, med representanter från exempelvis skola, socialtjänst, föreningsliv och kultursektorn, hade arbetet kunnat bli både mer strukturerat och kreativt. En grupp hade kunnat bidra till fler perspektiv, snabbare beslutsfattande och mer effektiva lösningar på de utmaningar som uppstod. Dessutom hade det kunnat skapa ett större engagemang och en tydligare förankring i kommunen. Framöver är det något att arbeta vidare på – att skapa en arbetsgrupp eller ett nätverk av nyckelpersoner som kan samverka för att ytterligare utveckla tjänsten.

Sammanfattning av förbättringsmöjligheter

De identifierade förbättringsområdena handlar främst om att skapa bättre strukturer för stöd, både ekonomiskt och organisatoriskt, samt om att arbeta mer förebyggande och strategiskt på olika nivåer. Med en kombination av ekonomiska insatser, utökade samarbeten med föreningar och ett starkare nätverk kring tjänsten kan arbetet som fritidsinspiratör nå ännu fler barn och unga och bli en ännu viktigare del av kommunens arbete för en meningsfull fritid.

Nya färdigheter och professionell utveckling

Under perioden mellan mars 2024 och februari 2025 har fritidsinspiratören utvecklat flera nya färdigheter och stärkt sin professionella kompetens på flera områden. Arbetet med att skapa och etablera en helt ny tjänst har inneburit många utmaningar men också en möjlighet att växa både personligt och yrkesmässigt.

Strategiskt arbete

En av de viktigaste färdigheter fritidsinspiratören har utvecklat är förmågan att arbeta strategiskt, prioritera och navigera mellan olika behov, från att möta enskilda barn och unga för att identifiera deras fritidsintressen, till att bygga långsiktiga samarbeten med föreningar och andra aktörer. En annan viktig del av denna utveckling har varit att lära in i att arbeta strategiskt på en kommunal nivå. Att förstå hur olika sektorer och verksamheter inom kommunen samverkar, såsom skola, socialtjänst och civilsamhälle har varit avgörande för ett effektivt och väl förankrat arbete. Fritidsinspiratören har visat på hur det dagliga arbetet med barn och unga kan kopplas till de större målen kommunen har, såsom att skapa jämlika möjligheter och ge barn och unga en meningsfull fritid.

Kommunikation- och samarbetsförmåga

Att etablera tjänsten från grunden har krävt mycket kommunikation och nätverkande.

Fritidsinspiratören har förbättrat sina färdigheter i att presentera idéer och skapa förtroende bland olika målgrupper, från skolpersonal och socialtjänst till föreningar och vårdnadshavare. Detta har också inneburit förbättrad förmåga att anpassa kommunikationen beroende på målgrupp, vilket har varit avgörande för att få stöd och engagemang för tjänsten.

Lösningsorienterad kreativitet

Utmaningarna med ekonomiska hinder, köer i föreningar och ensamheten i rollen har krävt kreativa lösningar. Fritidsinspiratören har utvecklat en starkare förmåga att tänka nytt och hitta praktiska alternativ, som att samarbeta med organisationer såsom Majblomman för att minska ekonomiska barriärer eller identifiera mindre kända fritidsaktiviteter för att erbjuda fler valmöjligheter.

Hantera ensamhet i arbete

Att arbeta ensam i en ny tjänst har varit en stor utmaning, men har samtidigt lett till en utveckling av självledarskap och självständigt beslutsfattande. Förmågan att analysera situationer, ta beslut och driva processer framåt utan ett stödteam har stärkts. Denna erfarenhet har haft en positiv inverkan på självförtroendet och förmågan att hantera komplexa arbetsuppgifter på ett självständigt sätt.

Inkludering och tillgänglighet

Genom arbetet med barn och unga i olika socioekonomiska förhållanden har en djupare förståelse för vikten av att skapa inkluderande och tillgängliga fritidsmöjligheter utvecklats. Detta har förtydligat hur ekonomiska hinder och platsbrist i föreningar påverkar möjligheterna till deltagande. Insikten har lett till en ökad medvetenhet om vikten av att arbeta med systematiska lösningar och att inkludera fler nyckelpersoner från både civilsamhället och kommunen.

Sammanfattning utveckling

Arbetet som fritidsinspiratör har inte bara resulterat i konkreta framsteg för kommunen utan också bidragit till en betydande professionell och personlig utveckling. Rollen har stärkt förmågan att verka som strateg, nätverkare och problemlösare. Tjänsten har också gett en djupare förståelse för vikten av att kombinera individnära insatser med systematiska förbättringar för att skapa långsiktig och verklig förändring.

Framtiden

Framöver finns det flera områden där fritidsinspiratörens tjänst kan förbättras och utvecklas. En central del är att stärka samarbetet med vårdnadshavare och familjer. En mer direkt kommunikation skulle kunna öka medvetenheten om tjänsten och ge fler barn och unga tillgång till fritidsaktiviteter. En strategi för att engagera vårdnadshavare mer aktivt är en viktig del i denna plan och detta skulle också bidra till att skapa en bättre samverkan mellan hemmet och de aktörer som arbetar med barn och unga.

En annan prioritering är att fortsätta bygga relationer och samarbeten med lokala föreningar och civilsamhällesorganisationer. Trots att ett bra samarbete har etablerats finns fortfarande möjlighet att utveckla lösningar för att minska hinder för deltagande, särskilt de ekonomiska och de begränsade platserna i populära aktiviteter. För att dessa lösningar ska bli hållbara krävs ett långsiktigt engagemang från kommunen för att stärka föreningarnas ekonomiska förutsättningar och öka kapaciteten för att ta emot fler barn och unga. För att möta dessa utmaningar skulle en framtida satsning på fler avgiftsfria fritidsaktiviteter för barn kunna vara en viktig åtgärd för att främja inkludering och delaktighet.

I nuläget finansieras fritidsinspiratörens arbete enbart genom Majblomman och föreningslivet har visat stor flexibilitet genom att ta emot barn utan kostnad trots ekonomiska svårigheter. Denna flexibilitet har varit avgörande, men är inte hållbar i längden. Tjänsten finansieras av kommunen men de ekonomiska resurserna som möjliggör arbetet kommer inte från kommunen utan från civilsamhället, vilket gör tjänsten sårbar.

En ytterligare prioritering för framtiden är att skapa en mer strukturerad arbetsgrupp eller ett nätverk, där förvaltningar och andra kommunala enheter kan samverka för att utveckla tjänsten. Det är viktigt att hitta gemensamma lösningar på de utmaningar som kan uppstå och arbeta mot en enad vision för att ge barn och unga en meningsfull fritid.

Slutligen är det avgörande att fortsätta utveckla arbetet på samhällsnivå, för att säkerställa att tjänsten når så många barn och unga som möjligt. Genom att synliggöra tjänsten mer och skapa fler gemensamma insatser på kommunal nivå kan förutsättningar skapas för att öka jämlikheten i fritidsdeltagandet och ge fler tillgång till aktiviteter.

Bilaga 1 – Arbetsbeskrivning

Mall för rollbeskrivning

Rollens benämning	Fritidsinspiratör	Skapad av	Jimmy Wiltfalk
Förvaltning	Upplivelsesförvaltningen	Senaste revidering	2021-03-02
Avdelning	Föreningsstöd	AID Etikett	
AID Beskrivning		AID Lokal befattningsskod	
Huvudsakliga gränssnitt			
Syfte med rollen		Befogenheter i rollen	
Arbetar uppsökande med barn och unga som idag saknar fritidsaktivitet. Ge barnet och föräldrarna stöd och praktisk hjälp till en aktiv och meningsfull fritid i samverkan med aktörer både i kommunen och civilsamhället.			
Huvudsakliga ansvarsområden och arbetsuppgifter			
<p>Ansvara för uppsökande stöd för ökad fritidsaktivitet bland barn och unga</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Skapa trygga och förtroendeingivande relationer med barn och unga ✓ Planera och genomföra det uppsökande stödet till barn och unga samt deras föräldrar ✓ Stödja föreningslivets arbete med att planera och genomföra aktiviteter och mötesplatser <p>Samverkan och nätverkande med systematik och strategi</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Delta i enhetens arbetsgrupp för social hållbarhet ✓ Samverkan med föreningslivet genom systematiskt arbete och föreningsdialog ✓ Samverkan med övriga verksamheter och aktörer i kommunen – fältarbetare, fritidsgårdar mfl ✓ Stöd till verksamheterna gällande sociala insatser <p>Kommunikation</p> <p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Genom kontakter med föreningslivet bidra i arbetet med föreningsbidrag, kulturstöd, stöd till enskilda och stipendier ✓ Utvecklingsarbete där det går att samverka med aktörer inom civila samhället ✓ Omvärldsbevakning av aktuella frågor och trender som rör civilsamhället bland annat genom nätverk ✓ Upprätthålla och medverka i nätverk med relevanta parter som en del i omvärldsbevakning och kunskapshöjning ✓ Upprätthålla och utveckla befintliga arbetssätt och metoder vad gäller stöd till civilsamhällets sociala insatser ✓ Vid behov bistå övriga förvaltningar i kommunen med sakkunskap där upplivelsesförvaltningens sociala insatser inkluderas 		✓	
Kompetensprofil			
Kunskaper - Ex. utbildning, språk, it-system, förhandlingsteknik etc.	Erfarenheter - Ex. roll, uppdrag, situation, verksamhet, bransch etc.	Personliga egenskaper - Ex. utåtriktad, driven, analytisk, flexibel, noggrann, kreativ etc.	

Kunskap om; <ul style="list-style-type: none"> ✓Hälsofrämjande arbete ✓Brotts- och drogförebyggande arbete ✓Civilsamhällets förutsättningar (Ideellt engagemang och föreningsliv) ✓Integrationsarbete och multikulturellt nätverkande ✓Att arbeta i en politiskt styrd organisation ✓ ✓ ✓ 	Erfarenhet av; <ul style="list-style-type: none"> ✓Att arbeta förebyggande och strategiskt ✓Att arbeta med stöd till individer i socialt utanförskap ✓Att arbeta i och leda barn- och ungdomsverksamhet ✓Att arbeta med och leda barn- och ungdomsaktiviteter ✓Ett eget ideellt engagemang i föreningsliv och/eller erfarenhet av att stödja civilsamhällets organisering och förståelse för civilsamhällets roll i den demokratiska processen 	Förmåga och egenskaper; <ul style="list-style-type: none"> ✓Förmåga att skapa förtroendeingivande relationer ✓Förmåga att kunna arbeta självständigt ✓Förmåga att kunna hantera flera frågor samtidigt ✓Förmåga att växla mellan det strategiska och operativa ✓Tro på civilsamhällets förmåga att bidra till samhällsutvecklingen ✓ Ledord; <ul style="list-style-type: none"> ✓Kontaktsökande och utåtriktad ✓Självgående och drivande ✓Trygg och stabil ✓Transparens och inkludering ✓Utvecklingsorienterad
--	--	---

Bilaga 2 – Indirekta insatser

Främja hälsa och välbefinnande hos barn och unga

Hälsofrämjande arbete

Stärka skyddsfaktorer
som kan gynna hälsan

**Förebyggande och strategiskt
arbete**

Minska ojämlikheterna för barn
och unga

Integrationsarbete

Stöd till att bli en del av samhället
genom bland annat social
delaktighet

**Stöd till individer i socialt
utanförskap**

Bryta isolering och främja en
positiv utveckling

**Brotts- och drogförebyggande
arbete**

Meningsfulla och positiva
aktiviteter som engagerar till
hälsosamma intressen, bygger
upp självkänsla, och skapar starka
sociala nätverk

Bilaga 3 – Exempel på ärenden

- **Ärende från socialsekreterare:** 17-årig fotbollsspelare, ekonomiska svårigheter att kunna fortsätta.
- **Ärende från familjebehandlare SSF (skola, socialtjänst, fritid):** Blir inbjuden till möte tillsammans med familjebehandlare, vårdnadshavare, 12-åring och tolk. Endast en fotbollsförening som är intressant för barnet.
- **Ärende från familjehemskonsulent:** 10-åring som önskar aktivitet. Utåtagerande, svårighet att vara i grupp och lyssna och förstå instruktioner.
- **Ärende från skolkurator:** 14-åring som önskar ha en aktivitet, önskemål om att spela piano eller ta sånglektioner. Vårdnadshavarna är motvilliga till detta. Syskonen har aktiviteter.
- **Ärende från skolsköterska:** 8, 9 och 13-åring önskar aktivitet. Familjen har skyddade uppgifter. Barnen önskar prova på olika aktiviteter. Äldsta barnet har en autismdiagnos.
- **Ärende från fältarbetare och familjebehandlare:** 8-åring med skyddad identitet som är intresserad av att börja spela fotboll.
- **Ärende från skolsköterska:** 15-åring som är rullstolsanvändare där vårdnadshavarna är intresserade av att hitta en aktivitet för sitt barn. Intresserad av musik.
- **Ärende från BVC:** Ensamstående mamma som önskar söka stöd från Majblomman för fem av sina sex barn.